

Stichting Kwaliteitsteam Buytenpark

STANDPUNTNOTITIE 2024/2025

Locatiekaart

Plan voor unieke Natuurparel Buytenpark

Inleiding.

Zoetermeer is omgeven door een ketting van parken, polders en natuur- en recreatiegebieden, de zogenaamde groene hoepel. In het westen van deze hoepel ligt het Buytenpark. Dit park omvat een uniek natuurgebied, de 'Zoetermeerse Hooglanden', ontstaan uit puinheuvels. Dit is een gebied met bijzondere natuurwaarden, mogelijk gemaakt door z'n geïsoleerde ligging ten opzichte van geluidsbronnen, het naast elkaar vóórkomen van verschillende biotopen en het 'handen af'-beheer door grote grazers het onderhoud te laten doen. Hier is in een paar decennia een natuurgebied ontstaan waarbij veel natuurlijke processen in het klein plaats vinden die vergelijkbaar zijn met grotere, robuustere ecosystemen elders. Ook de Zoetermeerse Hooglanden zijn als het ware een 'living lab', een experimentele omgeving waarin mensen en natuur samenwerken om iets mooiers te ontwikkelen.

Dit gebied biedt bezoekers bijzondere natuurervaringen; het trekt dan ook extensieve recreatie van mensen vanuit de hele regio en ver daarbuiten. Het verdient daarom een – beter –

beschermde status. Juist nu de hele wereld en dus ook Zoetermeer zich zorgen maakt over de stand van onze natuur.

Rust en ruimte zijn kritische succesfactoren voor de ontwikkeling van natuur.

Eén van de recreatieve voorzieningen aan de rand van het Buytenpark is de binnenski-accommodatie SnowWorld. Dit 'leisure'-bedrijf heeft nieuwe bouwplannen ingediend bij de gemeente Zoetermeer, waarin een uitbreiding van het complex wordt gezocht met een hotel, een sneeuwspeelhal van 3000 m² en enkele buitenactiviteiten zoals een zipline tussen de skibanen en de 250 meter verderop gelegen Adventure Valley - ook onderdeel van het concern. Daarnaast worden infrastructurele aanpassingen voorgesteld met onder andere een openbaarvervoer-verbinding om de bereikbaarheid te vergroten.

Dit zijn voorstellen die haaks staan op de rust en ruimte die onderdeel zijn van de unieke natuurwaarde van het Buytenpark. Wij vinden deze ontwikkelingen ongewenst, zo dicht bij de natuurparel die het Buytenpark is.

We stellen daarom een alternatief plan voor dat zowel tegemoet komt aan de commerciële wensen van SnowWorld als aan de wenselijkheid de natuur beter te beschermen. Dit mede ter versterking van het duurzame profiel van de gemeente Zoetermeer.

Getekend:

het bestuur van de Stichting Kwaliteitsteam Buytenpark,
december 2024.

De ecologische waarnemingen zijn getoetst door
stichtingsecoloog Winfried van Meerendonk.

Alle natuurfoto's zijn van hem en Geert Konert.

Referenties

Deze notitie is onder meer gebaseerd op:

- de publicatie 'De historie van de Zoetermeerse highlands' (2005) van Johan Vos, voormalig stedelijk ecooloog van de gemeente Zoetermeer – zie https://www.stichtingoase.nl/doc/pdf/2005_winter_de-historie-van-de-zoetermeerse-highlands.pdf ;
- 'Een andere visie' van het Kwaliteitsteam Buytenpark, 2010/2015;
- '2016, Buytenpark Zoetermeer' van Arno van Berge Henegouwen – zie <https://www.natuurfotografie.nl/gebieden/buizenpark-zoetermeer-2/> ;
- Masterplan SnowWorld Zoetermeer (2022);
- de 'aanzet tot Masterplan Natuur Zoetermeer; deel 1 het Buytenpark', de datum 19 april 2023, van de Stichting Kwaliteitsteam Buytenpark gesteund door andere natuurorganisaties in Zoetermeer;
- het Manifest 5-punten natuurplan Zoetermeer van de Vogel- en Natuurvereniging Zoetermeer (VNVZ) en de stichting Kwaliteitsteam Buytenpark, met steun van andere natuurorganisaties in deze regio, 14 mei 2024; . de website <https://www.samenvoerbiodiversiteit.nl/>

Unieke kenmerken van de 'Zoetermeerse Hooglanden'

De vier seizoenen in de Zoetermeerse Hooglanden van het Buytenpark.

- Stilte en rust

Het Zoetermeerse Buytenpark ligt tussen tal van polders en natuurgebieden ten westen van Zoetermeer; met mogelijke bronnen van geluidsoverlast zoals snelwegen op grote afstand. Daarnaast vormen het wijkparkgedeelte en de sportvelden een circa 500 meter brede geluidswal tussen de 'Zoetermeerse Hooglanden', het zogeheten natuurkerngebied van het Buytenpark, en de Zoetermeerse bebouwde kom. Het natuurgebied vormt met die unieke kenmerken een oase van rust voor talloze soorten dieren en planten.

Ook mensen kunnen hier een weldadige stilte ervaren, met name in de karakteristieke Hooglanden van het park. Die rust is een groot goed in één van de dichtstbevolkte en meest geïndustrialiseerde gebieden ter wereld. Midden in de provincie Zuid-Holland, een gebied met circa 3,8 miljoen inwoners.

- Puur natuur

De natuurkern van het Buytenpark, de Hooglanden, is ontstaan op een puinstort, waar de natuur zich grotendeels zelf mocht ontwikkelen. De gemeente hanteert een 'handen-af'-beheer. Zo ontstond in de polder een uniek heuvellandschap waar de hoogteverschillen, vochthuishouding, puinresten met kalk en microklimaten de voorwaarden hebben geschapen voor een bijzondere flora en fauna. De natuur heeft gekozen voor een 'ruigtestruweel' bestaande uit een bodembedekking met kruiden en veel grassoorten en verspreid staande bes-dragende struiken. Het gebied wordt open gehouden door grote grazers: Galloway runderen, Exmoorpony's en Drentse heideschapen die hier in vrijheid leven.

De heuvels bieden prachtige vergezichten van de weelderige valleien tussen de heuvels, de omringende polders, tot aan de Noordzee.

Het Buytenpark kent z'n gelijke niet in het westen van Nederland en draagt terecht het etiket van natuurkerngebied.

- Flora en fauna.

De combinatie van het unieke heuvellandschap met het ontbreken van versturende geluidsoverlast en gering menselijk ingrijpen hebben het gebied een grote aantrekkingskracht gegeven op vogels en zoogdieren, zoals wezels, hermelijnen, konijnen, hazen, egels, muizen, spitsmuizen, vleermuizen, mollen en vossen.

Het ruigtestruweel met verspreid staande bes-dragende struiken als vlier, meidoorn, sleedoorn en hondsroos vormen een voedselbron voor vogels en in de bloeitijd een rijke nectar- en stuifmeelbron voor talloze insecten als zweefvliegen, hommels, bijen en vlinders. De kruidlaag bestaat onder meer uit veel grassoorten die weer een rijke entomologische fauna herbergen waaronder diverse soorten loopkevers, wantsen, sprinkhanen als grote sabelsprinkhaan en de zeldzamere sikkelsprinkhaan.

Veel voorkomende insecten in de Zoetermeerse Hooglanden zijn met de klok mee: Gewone oeverlibel, keizervlieg en hoornaarzwefvlieg, dagpauwoog en landkaartje, rups van de St Jacobsvlinder, pyjamaschildwants en kleine rode weekschildkever.

Door extensieve begrazing neemt de variatie in de vegetatie toe. Opvallend is dat juist veel nectarplanten verschijnen als witte dovenetel, kaardenbol en recent ook beemdooievaarsbek. Ook waardplanten voor rupsen van vlindersoorten als graslandvlinders, waaronder het zeldzame zwartsprietdikkopje en de bedreigde argusvlinder zijn in voldoende mate aanwezig waardoor bestendige populaties kunnen ontstaan.

Het gebied functioneert door de gunstige omstandigheden voor flora, fauna en schimmels als een 'ark van Noach', een brongebied voor de omringende polders.

Flora, fauna en schimmels in het Buytenpark waaronder soorten zoals de koninginnenpage en de argusvlinder.

- Ecosystemen

Landschappen ten westen van Zoetermeer, met de klok mee: het merengebied in de Nieuwe Driemanspolder (N3MP), polders aan de voet van de Hooglanden, ruigtestruweel van het Buytenpark en het bosgebied in het Westerpark.

Het Buytenpark vormt samen met het Westerpark, de Nieuwe Driemanspolder (N3MP) en omringende polders een betrekkelijk klein gebied (ca 600 hectaren) met een bijzondere combinatie van ecosystemen waardoor flora en fauna een grote soortenrijkdom kennen.

Diepe en ondiepe waterpartijen, omringd door rietkragen en opslag van wilg en els, grenzen aan drogere gebieden met bijbehorende soortenrijkdom zoals die van het Buytenpark met tot 20 meter hoge heuvels. Ook in het poldergebied wordt aan – kleinschalige – gelaagdheid gedaan van nat naar droog zodat boeren kunnen boeren en weidevogels in de nattere gebieden terecht kunnen.

Dit is een uitstekende combinatie van ecosystemen, een super biodiversiteit-motor, die mensen een ongekend rijke natuurervaring biedt.

- Meer dan 100 vogelsoorten.

De parken ten westen van Zoetermeer bieden wel meer dan 100 vogelsoorten een broed-, rust-, of foerageerplek. Een scala aan watervogels, weidevogels, zangvogels - waaronder nachtegaal en blauwborst, bosvogels en roofvogels. Recent is zelfs een zeearend gespot in de N3MP. Veel vogels hebben weliswaar een voorkeur voor een bepaald ecosysteem, maar kunnen toch in al de gebieden worden waargenomen.

De ransuil komt er nog voor, terwijl elders in de omgeving, ja zelfs in heel Nederland, het aantal ransuilen sterk terugloopt. Tevens vallen er kerkuilen, bosuilen, velduilen en steenuilen waar te nemen. Net als dagroofvogels als buizerd, bruine kiekendief, blauwe kiekendief, torenvalk, boomvalk, slechtvalk, havik en sperwer.

Voor veel soorten trekvogels zijn de parken niet alleen een baken tijdens de trek maar ook van belang als foerageergebied. Deze soorten, waaronder bijzondere waarnemingen van klapekster en roodkopklauwier, laten de potentie van het gebied zien. Opmerkelijk is ook dat een soort als de beflijster, die ten noorden van ons land broedt (Noorwegen), in de trektijd – zowel het voorjaar als het najaar – enige tijd wordt gezien in het Buytenpark, met name in het meidoornstruweel.

Het Buytenpark en omgeving bieden hiermee de natuurliefhebbers en in het bijzonder de vogelaars een zeldzame mogelijkheid om enorm veel vogelsoorten in al hun hoedanigheden te observeren en digitaal vast te leggen.

Vogels in het Buytenpark.

Masterplan SnowWorld

Direct grenzend aan het natuurgebied van het Buytenpark bevindt zich het skicomplex van SnowWorld. Dat heeft eind 2022 een veelomvattend Masterplan gelanceerd. Volgens het concern noodzakelijk voor het voeren van een stabiele bedrijfsvoering. Daarvoor is het volgens SnowWorld nodig om in de zomermaanden het bezoekersaantal te doen stijgen. En om dit te bewerkstelligen zou het dan ook nodig zijn het activiteitenaanbod van SnowWorld Zoetermeer uit te breiden. Het Masterplan omvat onder meer een hotel, een indoor sneeuwspeeltuin (SnowyLand) en een zipline. Die zipline gaat naar Adventure Valley -voorheen AyersRock – dat ook van SnowWorld is. Dit Adventure Valley zal volgens het plan worden uitgebreid tot hét centrum voor in- en outdoor activiteiten en klimmen in Nederland. Tevens worden in het masterplan enkele infrastructurele aanpassingen voorzien.

De volgende cursief weergegeven teksten zijn letterlijke citaten uit het Masterplan SnowWorld Zoetermeer.

De plantekening van SnowWorld met linksonder in oranje Snowyland en rechtsmidden in blauw het hotel.

“

In het masterplan worden de ontwikkelingen (en aanverwante voorzieningen) uiteengezet die buiten het huidige bestemmingsplan vallen. Om deze plannen te realiseren zal er, in samenspraak met de gemeente Zoetermeer, gebruik gemaakt moeten worden van de zogeheten rode loper procedure.

(...)

Zipline

Om de activiteiten van SnowWorld en Ayers Rock letterlijk met elkaar te verbinden zal er tussen beide locaties een spectaculaire ‘zipline’ worden gespannen. Hierdoor zal het mogelijk worden om vanaf het hoogste punt van SnowWorld, via een lange kabelbaan van ca 520 meter, af te dalen naar de locatie van Ayers Rock. Om de langste zipline van Nederland te realiseren zal er gebruik worden gemaakt van bestaande constructies en reeds aanwezige hoogteverschillen.

(...)

Canyon

Onder de zipline zal tussen de skihal en Ayers rock een directe verbinding gerealiseerd worden in de vorm van een ‘canyon’ die door het verhoogde stuk grond (dat tussen SnowWorld en Ayers Rock is gelegen) wordt gecreëerd.

(...)

Hotel

Door het clusteren van de vele activiteiten rondom de skihal zal het aantrekkelijker worden om meerdere dagen in het recreatiegebied te verblijven. Om dit mogelijk te maken wil SnowWorld een hotelfunctie aan de faciliteiten toevoegen. Het hotel is primair bedoeld om groepen skiërs, recreanten of professionals, voor meerdere dagen huisvesting te bieden. Dit kunnen midweek of weekend arrangementen zijn.

Naar aanleiding van deze ontwikkelingen zullen tevens de parkeervoorzieningen worden aangepast. Om te kunnen blijven voldoen aan de parkeervraag zullen de parkeervoorzieningen beter worden gestructureerd en zal het parkeerbeleid worden aangepast.

(...)

Parkeren

Naar aanleiding van de eerdergenoemde ontwikkelingen zullen tevens de parkeervoorzieningen worden aangepast. Om te kunnen blijven voldoen aan de parkeervraag zullen de parkeervoorzieningen beter worden gestructureerd en zal het parkeerbeleid worden aangepast.

(...)

Impressie van de voorgestelde toegang tot het Snowworld complex

Voordelen voor gemeente Zoetermeer

De uitbreiding van SnowWorld Zoetermeer brengt voor de gemeente Zoetermeer en het Buytenpark de volgende voordelen met zich mee. (...) De overname van Ayers Rock door SnowWorld zal schaalvoordeel opleveren, samen met de hotelfaciliteiten zal er een levendig gebied ontstaan waar bezoekers graag willen verblijven. Het Buytenpark wordt hierdoor steeds belangrijker voor de recreatieve beleving van de regio Zoetermeer en dat is goed voor de plaatselijke economie. Het uitbreiden van de activiteiten zal extra bezoekers naar het Buytenpark trekken. Het verwachte aanvullende gebruik van het openbaar vervoer is voor de gemeente Zoetermeer de uitgelezen kans om het openbaar vervoer in deze omgeving te optimaliseren. (...) Doordat het activiteitencentrum en het hotel voorzien moet worden van personeel bij de receptie, de uitgifte, de horeca en het begeleiden van de activiteiten zal dit extra banen opleveren. Naast de extra banen zal hier ook de mogelijkheid zijn voor extra stageplekken voor studenten.

“

Negatieve gevolgen Masterplan SnowWorld voor natuur Buytenpark

Het Masterplan van SnowWorld maakt vooral duidelijk dat het is bedoeld ter verbetering van de economische positie van SnowWorld. De huidige activiteiten in SnowWorld vinden nu voornamelijk binnenshuis plaats. Daarom is de huidige impact op de omringende natuur

beperkt. De nieuwe plannen van SnowWorld brengen hier echter veel verandering in en hebben vergaande negatieve gevolgen voor de natuur in het Buytenpark.

In de eerste plaats legt de uitbreiding van het complex met gebouwen, de aanpassing van de infrastructuur en nieuwe activiteiten zoals de zipline en de canyon daaronder beslag op gronden die tot nu bestemd waren voor natuur en groen.

Ten tweede zullen de buitenactiviteiten een significante toename van de geluidsoverlast veroorzaken. Met name de zipline zal een bron van geschreeuw en gegil zijn. Het hele onderliggende gebied inclusief bosschage zal hierdoor aangetast worden en broedende vogels verstoren.

Ten derde zal de voorziene toename in bezoekersaantallen de rust in het park ernstig verstoren.

Ten vierde zullen de toegenomen verkeersbewegingen niet alleen extra geluidsoverlast veroorzaken maar ook een significante toename in uitstoot van vervuilende gassen.

Dus kortom: De plannen van SnowWorld zullen bij realisatie zonder enige twijfel een einde maken aan de huidige rust en ruimte voor flora en fauna. Veel schuwe vogels en dieren die hier nu een veilige plek vinden, zullen verjaagd worden. Samenvattend: deze 'Ark van Noach' wordt door deze plannen getorpedeerd.

Alternatief voor het Masterplan van SnowWorld

Geconstateerd kan worden dat SnowWorld de bedrijfsvoering van het concern probeert te optimaliseren in conflict met de bestemmingsplannen. Naar ons oordeel kan dat echter ook met een plan dat nieuwbouw op afstand plaatst, buiten het huidige park. Een plan dat het aanbod bovendien aanvult met op de natuur gerichte activiteiten.

Het beste alternatief is uit te kijken naar een gebied op circa 400 meter afstand van het huidige SnowWorld-complex: een fors stuk braakliggend terrein aan de Amerikaweg, dat een uitstekende locatie vormt voor een hotel. Een hotel op deze locatie zou namelijk diverse voordelen kunnen bieden:

- de locatie ligt direct naast de spoorlijn van RandstadRail en biedt de mogelijkheid een hotel te combineren met een RandstadRail-station;
- de combinatie met een station maakt een hotel goed bereikbaar;
- vanuit een hotel op deze locatie zijn de – toeristische -bestemmingen en voorzieningen van Den Haag en Zoetermeer snel bereikbaar;
- de locatie biedt de bezoeker een veel ruimer aanbod aan activiteiten, niet alleen die van SnowWorld en Adventure Valley, maar ook activiteiten die in het Westerpark en de N3MP plaatsvinden of ontwikkeld worden;
- de belangen van SnowWorld op het gebied van stabiele bedrijfsvoering zoals geformuleerd in hun Masterplan, blijven steekhoudend;
- het Buytenpark blijft verschoond van bouwplannen;
- er zijn geen infrastructurele aanpassingen nodig in het park;
- de bijzondere natuur en rust in het Buytenpark blijven gewaarborgd.

Tegelijk met dit alternatief is bovendien te denken aan een nieuwe uitbreiding van het aanbod van SnowWorld en wel met op de natuur gerichte activiteiten. Dit zou kunnen door binnen het complex te voorzien in een 'Natuur Educatie Centrum' waar de bezoeker een startpunt vindt

voor een ontspannen wandeling, een leerzaam gezinsuitje of een plek om even helemaal tot rust te komen - in navolging van dergelijke centra elders in het land.

Dit zou bovendien onderlijnen dat de Zoetermeerse Hooglanden in het Buytenpark feitelijk een veelomvattend project vormen voor natuurherstel. Zoetermeer zou zich kunnen aansluiten als partnergemeente bij het nationale Deltaplan voor Biodiversiteitsherstel.

Het gebied kan dan meer en meer gaan functioneren als een 'living lab', waar onderzoekers een unieke kans krijgen om het verloop van het natuurherstel ter plekke te volgen. Een gebied waarin de mens via onderzoek zicht krijgt op hetgeen nodig is om het afval van onze moderne samenleving te gebruiken voor natuurherstel. Deze kennis is zelfs te gebruiken om het afvalprobleem elders aan te pakken.

Wilde bloemen in het Buytenpark, met de klok mee: beemdooevaarsbek, gewone kattestaart, wilde hyacint, kaasjeskruid, watermunt, ruige rudbeckia en klaproos.

Tot slot.

Dit alles samenvattend leidt tot slot tot de volgende conclusies.

- Het Buytenpark omvat een uniek natuurgebied, mogelijk gemaakt door z'n geïsoleerde ligging ten opzichte van geluidsbronnen, het naast elkaar voorkomen van verschillende biotopen en het 'handen-af'-beheer met behulp van grazers, te weten Exmoor pony's, Drentse heideschapen en Galloway runderen die ieder op hun eigen manier te werk gaan: een natuurparel.
- Het Buytenpark biedt bezoekers bijzondere natuurervaringen; het trekt dan ook mensen vanuit de hele regio en ver daarbuiten. Heel wel te rangschikken onder andere trekpleisters onder het motto van 'Zoetermeer is de plek'.
- Het gebied biedt het gemeentebestuur van Zoetermeer een unieke kans om het groene en duurzame imago van Zoetermeer te versterken door in samenwerking met SnowWorld, natuurorganisaties en andere belanghebbenden de natuurwaarden van het Buytenpark een bijzondere plaats te geven.
- Voorkomen moet worden dat Zoetermeer in een tijd dat de hele wereld zich steeds meer zorgen maakt over de stand van onze natuur, het licht op groen zet voor de uitbreiding van een nu al gigantisch skisportcomplex pal aan de rand van een natuurgebied.